

NARVIK
KOMMUNE

Fag- og forvaltningsenheten
ENH

Saksframlegg

Arkivsak: 15/3243
Dokumentnr: 82
Arkivkode: K1 - 040, K3 - &29
Saksbeh: Morgan, Michael James

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
018/17	Komite for omsorg, oppvekst og kultur	09.11.2017
123/17	Bystyret	23.11.2017

Leksebevisste skoler.

Jeg viser til merknadene og vil foreslå følgende

Bystyret tar saken til orientering og ber rådmann påse at foreslåtte tiltak ang. leksebevisste skoler innføres i Narvik kommune

Møtebehandling fra Komite for omsorg, oppvekst og kultur 09.11.2017

OMSE - behandling:

Saksordfører: Johnny Kristiansen

Lene Odloien, Rødt fremmet følgende forslag:

Narvik kommune innfører leksefrie skoler på samtlige skoler i Narvik kommune. Med leksefrie skoler menes at elevene ikke får pålagte skoleoppgaver som de må gjøre utenom skoletiden.

Votering:

Rådmannens forslag - enstemmig vedtatt

Lene Odloiens forslag følger saken til bystyret uten realitetsbehandling.

OMSE-018/17 vedtak:

Bystyret tar saken til orientering og ber rådmann påse at foreslåtte tiltak ang. leksebevisste skoler innføres i Narvik kommune

Møtebehandling fra Bystyret 23.11.2017

BYST - behandling:

Lene Odloien, R, fremmet følgende utsettelsesforslag:

Saken sendes tilbake for uttalelse og involvering fra FAU på berørte skoler, elevråd og fra lærerorganisasjonene. Sak sendes tilbake til bystyret innen mars 2018 slik at eventuelle endringer er klart før nytt skoleår.

Votering:

Utsettelsesforslaget enstemmig vedtatt.

BYST-123/17 vedtak:

Saken sendes tilbake for uttalelse og involvering fra FAU på berørte skoler, elevråd og fra lærerorganisasjonene. Sak sendes tilbake til bystyret innen mars 2018 slik at eventuelle endringer er klart før nytt skoleår.

Rådmannen i Narvik, 2. november 2017

Lars N Andersen

Saken oversendes Komite for omsorg, oppvekst og kultur for behandling.

Ordføreren i Narvik, 2. november 2017

Rune Edvardsen

SAKSUTREDNING :

Bakgrunn

16.6.16 fremmet Lene Odlien, Rødt, interpellasjon ang. leksefri skole (vedlagt). I interpellasjonen ble det fremmet at lekser kan forsterke sosiale forskjeller og at læringseffekten av lekser er minimal.

Undersøkelser viser at det ikke er noen sammenheng mellom mye lekser og høy læringseffekt for de aller fleste elever. En SSB-undersøkelse viser at elever med lav sosioøkonomisk bakgrunn som fikk mye lekser presterte dårligere i matte og naturfag enn elever med samme bakgrunn som ikke fikk lekser. En SINTEF-undersøkelse har vist at det er ressurssterke elever som oftest bruker den frivillige leksehjelpsordningen og har størst utbytte av den.

· sitat fra interpellasjonen

Rødt mener at leksefri skole bør utprøves og spør hvordan ordføreren vil forholde seg til en slik utprøving.

Bystyret behandlet interpellasjonen. Ordføreren stilte seg positiv til prøveprosjekter og ba rektornettverket se nærmere på leksefri skole, samtidig som man ser nærmere på organisering av leksehjelp og lekser.

På bakgrunn av ovennevnte, nedsatte rektornettverket en arbeidsgruppe bestående av Stein Roar Jakobsen (rektor Frydenlund), Ørjan Halvorsen (rektor Beisfjord) og Mick Morgan (skolefaglig rådgiver). Arbeidsgruppen har sett nærmere på lekser som tematikk og undersøkt hvordan praksis for lekser er i Narvik.

Lekser

Leksetradisjoner varierer fra land til land, og de forandrer seg over tid. Tidligere kunne lekser defineres som skoleoppgaver som elevene var pålagt å gjøre hjemme utenom skoletiden. Bruken av bl.a. arbeidsplaner og innføring av leksehjelp på skolen gjør at skillet mellom det som gjøres på skolen og hjemmelekser kan bli utydelig.

Det er ingen direkte hjemmel for lekser i opplæringsloven. Utdanningsdirektoratet sier at det imidlertid ikke er tvil om at lekser er en del av skolens ordinære aktivitet. Videre sier Udir at det er skolen selv som avgjør om den vil pålegge elevene lekser eller ikke, og at skolen kan velge å organisere opplæringen uten å gi elevene hjemmearbeid. Det sentrale er at skolen legger opp opplæringen slik at den er egnet til at elevene kan nå kompetansemålene.

Opplæringsloven § 13-7a sier at kommunen skal ha et tilbud om leksehjelp for elever på 1. til 10. trinn med til sammen 8 timers leksehjelp per uke. Kommunen kan velge hvordan timene med leksehjelp skal fordeles på de ulike trinnene. Leksehjelpen skal være gratis for elevene og må organiseres slik at elevene kan delta uavhengig av evner, sosial bakgrunn, funksjonsnedsettelse eller lignende. Leksehjelpen er ikke en del av den obligatoriske opplæringen, men skal støtte opp læringsarbeidet på skolen og gir økt læringstrykk. En av intensjonene med leksehjelp er å bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

At skolen selv skal avgjøre om de skal gi lekser eller ikke, kan virke i strid med lovbestemmelsen om at skolen skal tilby leksehjelp. Leksehjelp uten lekser kan virke motstridende. Udir er ikke enige i dette og i rundskriv 6-2010 sier de at i forhold til leksehjelp skal lekser forstås som skolearbeid eleven har behov for å jobbe med mer generelt. Det kan være eleven, læreren eller leksehjelperen som tar initiativet til dette skolearbeidet. Udir understreker at elevenes rett til leksehjelp ikke rikker ved skolens frihet knyttet til bruk av lekser i opplæringen. Skolene kan fortsatt velge om det skal gis lekser og hvilken mengde som gis.

Om effekten av lekser og leksefri skole som virkemiddel for sosial utjevning

Det er begrenset forskning på området. Noe forskning ser sammenhenger mellom skoleresultater og hjemmearbeid i positiv forstand mens annen forskning ikke finner sterke sammenhenger, eller i noen få tilfeller, finner forskning en negativ sammenheng. Det vises til Udirs publikasjon #1 2016 (vedlagt) om "Riktig bruk av lekser er viktig for elevenes læring", som gir et innblikk i relevante forskning.

Følgende hypoteser/ forskningsfunn fremmes ofte i leksefri-debatten:

- Lekser har lite effekt på læring og bør derfor fjernes.
- Lekser har negativ effekt på elever med lav sosioøkonomiske bakgrunn og forsterker sosiale forskjeller.
- Lekser gir elever som er skoletrøtte enda dårligere læringsmotivasjon.
- Elevenes fritid er begrenset på grunn av mye leksearbeid (gjelder spesielt elever som er på SFO eller har lang skolevei).

Utfordring med å vurdere effekten av lekser er at det finnes mange variabler. Noen få er nevnt under.

- Lekser forstås på forskjellige måter, og inneholde mange forskjellige typer oppgaver. Noe er sikkert gunstig for elevenes læring. Noe er sikkert mindre gunstig. En dansk studie viser at lekser kan deles inn i 5 hovedkategorier:
 1. Ferdighetstrening
 2. Forberedelseslekser
 3. Bruk av allerede kjent stoff på nye måter.
 4. Integre lekser som involverer flere fagområder, og som innebærer fordyping og videreutvikling av et tema
 5. Ferdigstilling, hvor elevene gjør ferdig oppgaver som de har arbeidet med på skolen.

- Kompetansen til lærerne som gir lekser varierer. Det vises seg at det er lite fokus på lekser i lærerutdanning.
- Organisering av skoledag, skolearbeid og lekser varierer noe fra skole til skole, og til en viss grad fra lærer til lærer.
- Mengde lekser, som elevene får, varierer.
- Aldersspredning til elevene i grunnskolen kan tilsi at behovet for, og effekten av, lekser vil variere.

Leksefri skole eller leksebevisst skole

Digermulen skole i Lofoten er i norsk sammenheng ofte fremhevet som en godt fungerende leksefri skole. Skolen kan vise til gode læringsresultater. Etter det er sagt er yngre elever, og elever med lese-skrivevansker, på skolen pålagt lesetrening hjemme. Skolens argumentasjon for dette er at lesing er en kritisk nøkkel for læring og at det er en ferdighet som kan og bør trenes mye. I tillegg til lesetrening hjemme har skolen også den lovpålagte leksehjelp som foregår på skolen. Det er ikke viktig hvorvidt det medfører riktighet at skolen kaller seg selv en leksefri skole, eller ikke. Det som er viktig er at Digermulen skole har et bevisst forhold til skolearbeid og elevenes utbytte av dette. Debatten i Narvik bør ikke dreie seg om leksefri skole, eller ikke, men om hvordan skolearbeid organiseres og tilpasses slik at alle elever får optimal utbytte av opplæring. Vi bør ha som målsetting at Narvikskolen er leksebevisst.

Lekser og leksehjelp i Narvik kommune

Rektornettverket har kartlagt bruk av lekser og leksehjelp i Narvikskolen. Det vises til vedlegg.

I Narvik er det bestemt at leksehjelp tilbys på barneskolen og ikke i ungdomsskolen. Skolene i Narvik har valgt forskjellige løsninger. Fra oversikten ser man spesielt følgende forskjeller:

- Noen skoler har "obligatorisk" leksehjelp.
- Leksehjelp har varierende oppslutning. På noen skoler deltar alle, eller nesten alle elevene, mens det på andre skoler er det få elever som deltar på leksehjelpen.
- Leksehjelp bemannes med pedagog på noen skoler, mens andre skoler bruker assistent.

I forhold til typer lekser og hjemmelekser ser vi fra oversikten at det er mye fokus på repetisjon, øving og mestring. Det er fokus på lesetrening samt å arbeide med kjent stoff.

Våren 2017 ble Ungdata-undersøkelse (vedlagt) gjennomført av alle ungdomsskoleelevene i kommunen. Her fremkom det bl.a. at det er stor variasjon i hvor mye tid ungdom bruker på lekser. Tid brukt på lekser varierer fra de som i snitt bruker under en halv time hver dag til elever som jobber over to timer per dag. Undersøkelsen viser at prosentandelen som bruker over en time per dag har økt fra 2013 til 2017. I tillegg er det en ganske stor andel som rapporterer at de til tider har mer skolearbeid enn de klarer å ferdigstille, at de føler seg utslitte og stresset.

Kartleggingen og Ungdata-undersøkelsen viser at skolene i Narvik kommune har ulik praksis i forhold til lekser og leksehjelp. Hvor bevisste skolene og lærerne er på hvordan de bruker lekser er uklart.

Rådmannens vurdering

Interpellasjonen fra Rødt foreslo at kommunen bør innføre leksefrie skoler. Rektornettverkets vurdering er at det vil være uheldig å pålegge innførsel av leksefrie skoler. Det finnes ikke en klar definisjon av hva som menes med leksefri skole. Som nevnt gir den "leksefrie" skolen i Digermulen også hjemmelekser. Rektornettverket mener at innføring av leksefrie skoler også vil frata skolene, elevene og foreldrene en måte å tilpasse og sikre elevens opplæring. Rådmannen støtter en slik vurdering.

Etter det er sagt, fremkommer det et behov for å ha et mer bevisst forhold til leksebruk i Narvikskolen. Det vil si at skolene i større grad bør vurdere og tilpasse bruk av lekser slik at det er en integrert del av elevens tilpasset opplæring, jf. § 1-3 i opplæringsloven.

På bakgrunn av arbeidet som er gjennomført vil rådmannen anbefale følgende:

- Narvikskolen har som målsetting å ha leksebevisste skoler.
- "Gode råd om leksebruk" og "God praksis om lekser 1.-4. trinn" danner grunnlaget for de leksebevisste skolene i Narvik (se vedlegg).
- Alle skolene skal ha en bevisst holdning til lekser og leksehjelp. Bruk av lekser og leksehjelp skal fremkomme i skolens planarbeid. Dette skal tas opp i skolens samarbeidsutvalget.
- Leksebevisste skoler skal omtales i kommunedelplan for oppvekst, og det skal vurderes om det finnes hensiktsmessige målindikatorer.
- Rektornettverket arbeider videre med hvordan leksehjelp kan best organiseres i kommunen. F.eks. skal det fortsatt kun tilbys til barnetrinnet?

Innstilling.

Bystyret tar saken til orientering og ber rådmann påse at foreslåtte tiltak ang. leksebevisste skoler innføres i Narvik kommune

Dokumentliste:

Vedlegg:

Interpellasjon Lene Odlolien, Rødt. Leksefri skole. (L)(570353)
riktig-bruk-av-lekser-er-viktig-for-elevenes-laering (3)
Gode råd om leksebruk
LEKSER - undersøkelse for Narvikskolen (1)